

รูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชน ในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ ภายใต้โมเดล “Thailand 4.0”

Activity Model for Youth Development in Sisaket Province to
Conform with The Country Development Under Thailand 4.0

วิมล หลักรัตน์

Wimol Laklat

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เสนอแนะแนวทางส่งเสริมรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษจำนวน 398 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน งานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญด้าน

คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University

e-mail: kagnoi2513@gmail.com

(Received: October 13, 2018; Revised: February 15, 2019; Accepted: March 29, 2019)

การจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชน จำนวน 2 คน เยาวชนที่ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่นจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2 คน และผู้แทนหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาเยาวชน จำนวน 2 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 20-21 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” คือ การจัดกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมกีฬา การจัดกิจกรรมวิชาการ และการจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดกิจกรรม การพัฒนาเยาวชน ศรีสะเกษ
ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

The objectives of this research were 1) to study an appropriate activity model for youth development in Sisaket province and 2) guidelines on promoting appropriate activity model for youth development in Sisaket province to conform with the country development under “Thailand 4.0”. This research was a quantitative and qualitative research. The sample of a quantitative research was 398 youth in Sisaket province, the data was collected by questionnaire, the statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The informants in qualitative research were 2 youth who were activity specialists,

2 youth who received the outstanding Youth Award, and representatives from unit which reaction for youth development, the data was collected by focus group.

The study show that most of samples were female, their age between 20-21 year old, their comments on the activity model for youth development in Sisaket province to conform with the development country under “Thailand 4.0” were the most appropriate activity was the social responsibility activity followed by cultural and art, sport activities, academic and recreational activities respectively.

Keywords: Activity Model, Youth Development, Sisaket, Thailand 4.0

บทนำ

ไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ จากฐานรากของประเทศสู่องค์รวม การดำเนินการมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่การวางแผน กระบวนการดำเนินการไว้อย่างเป็นแบบแผน มีการจัดองค์กรให้มีความคล่องตัว เร่งรัดการจัดหาบุคคลและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการควบคุมสั่งการและการติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้าง

หนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่ถูกประกาศให้เป็นจังหวัดต้นแบบที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (value-based economy) หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น “ประเทศไทย 4.0” จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (smart farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurs) เปลี่ยนจาก วิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็นธุรกิจที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ (smart enterprises) และบริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก การบริการแบบดั้งเดิม (traditional services) ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่การสร้างมูลค่าขั้นสูง (high value services) และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง จากนโยบายดังกล่าวองค์กรภาครัฐและเอกชน หน่วยงานทุกระดับรวมถึงมหาวิทยาลัยจะมีบทบาทตอบสนองนโยบาย Thailand 4.0 โดยภารกิจหลัก คือ การสร้างคน ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยมีคุณภาพและตรงกับความต้องการของสังคม ซึ่งเป็นภาระหลักที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องทำ

สร้างความรู้ เพื่อใช้ความรู้ในการสร้างคนให้เป็นคนดีคนเก่ง เพราะความรู้จะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลและสังคม การสร้างนวัตกรรม โดยต่อยอดจากงานวิจัย หรือจากจินตนาการ โดยเกาะเกี่ยวองค์ความรู้ อาทิ กรณี สหกิจศึกษา (cooperative education) เป็นนวัตกรรมที่นำมาใช้เสริมการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมทำงาน (employability) ทันทีที่สำเร็จการศึกษาและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างงานสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าถือเป็นการสร้างนวัตกรรม (บวร เทศารินทร์, 2559) ทางการศึกษาที่สำคัญเพราะกิจกรรมจะสร้างคนเพื่อให้คนสร้างชาติ

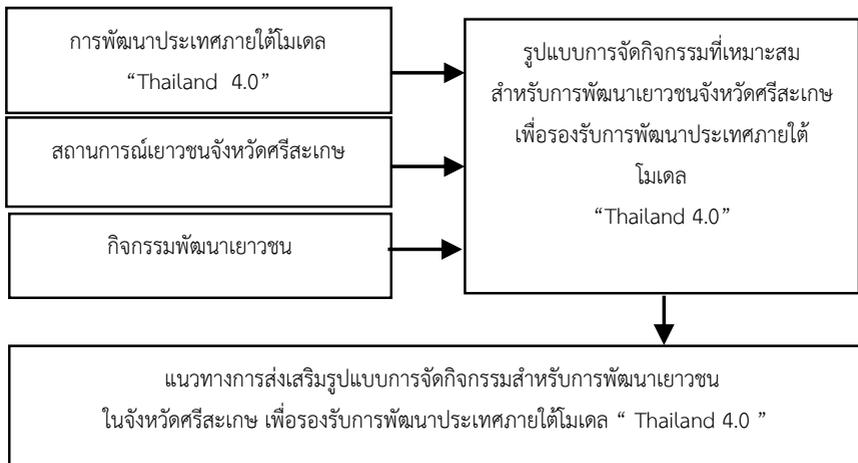
ดังนั้นการจัดกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย จึงจำเป็นจะต้องสนับสนุน ส่งเสริม เชื่อมประสาน อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหลักสูตรพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรม จัดหางบประมาณสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาในการทำกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรม นักกิจกรรมจากองค์การนักศึกษา สถานักศึกษาและชมรม ร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมแก่เยาวชนหรือนักศึกษาตามความถนัดและสนใจให้ด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านวิชาการ ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านนันทนาการ (วิจิตร ศรีสอาน, 2559) เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาตนให้เป็นการกำลังหลักที่สำคัญของประเทศชาติในหลากหลายมิติ เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ซึ่งต้องเริ่มต้นที่การพัฒนากำลังคนในระดับเยาวชนโดยเชื่อมโยงไปยังครอบครัว ชุมชน สังคม ซึ่งเป็นจุดแข็งของสังคมไทยโดยเฉพาะเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษมีความตระหนักในการเข้าร่วมกิจกรรม จึงนับเป็นโอกาสที่ดีหากจะเร่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นการกำลังสำคัญในการสร้างชาติที่สอดรับกับนโยบายของรัฐบาล จึงถือเป็นสิ่งจำเป็น เร่งด่วน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยได้โมเดล “Thailand 4.0” โดยคาดหวังว่ารูปแบบที่ได้นี้จะสร้างคุณค่าทางสังคมและมีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่สุดอดรับการพัฒนาประเทศไทยได้โมเดล “Thailand 4.0”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยได้โมเดล “Thailand 4.0”
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยได้โมเดล “Thailand 4.0”

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ด้านประชากร คือเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 103,166 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2559) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขนาดความคลาดเคลื่อน ร้อยละ ± 5 มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 398 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม โดยการสร้างแบบสอบถามจากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนผ่านกิจกรรม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านศิลปวัฒนธรรมและด้านนันทนาการ ซึ่งมีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัด ศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended) การตรวจสอบความ

เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีการตรวจในเชิงประจักษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ และนำผลตรวจในเชิงประจักษ์ ไปพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร $IOC = R/N$ ซึ่งเกณฑ์ในการเลือกคำถาม พิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ .5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ซ้ำกันกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 ชุด คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ปรากฏค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเท่ากับ .97 ซึ่งผ่านตามหลักเกณฑ์

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ โดยจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนและความสมบูรณ์ของเอกสาร จัดทำหนังสือนำเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามโดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งถึงกลุ่มที่ทำการศึกษ จึงดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาเปลี่ยนเป็นเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข (code) แล้วบันทึกลงในโปรแกรม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามลำดับ โดยคำนวณหาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (percentage) คำนวณหาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ แบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยประชากร (mean: \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (standard deviation: S.D.) การคำนวณหาข้อมูล

เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มีลักษณะปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปออกมาเป็นความถี่โดยเรียงลำดับมากไปน้อย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม นำเสนอผลจากการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ผู้สนทนากลุ่มได้วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม มีจำนวน 6 คน คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมจำนวน 2 คน 2) เยาวชนที่ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่นจังหวัดศรีสะเกษจำนวน 2 คน และ 3) ผู้แทนหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาเยาวชน จำนวน 2 คน

2.2 ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสนทนากลุ่มโดยการสัมภาษณ์และกำหนดประเด็นจากผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านนันทนาการ เพื่อรายงานผลการวิจัยและเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล Thailand 4.0 ต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยบันทึกเทป และบันทึกรูปภาพระหว่างการสนทนากลุ่ม พร้อมบันทึกข้อมูลที่สำคัญไว้ เมื่อสิ้นสุดการสนทนากลุ่มแล้วจึงนำมาถอดเทปอย่างละเอียด

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ ได้จากการสนทนากลุ่มไปหาความสอดคล้องของข้อมูลและเพิ่มเติมข้อมูลที่ค้นพบใหม่จากการสนทนากลุ่มในงานวิจัยนี้เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0”

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 และเพศชาย จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 มีอายุระหว่าง 20–21 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 รองลงมา อายุระหว่าง 18–19 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 อายุระหว่าง 22–23 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และอายุระหว่าง 24–25 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .67) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .59) การจัดกิจกรรมด้านกีฬา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .62) การจัดกิจกรรมด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .58) และการจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .68) ตามลำดับเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

การจัดกิจกรรมด้านวิชาการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ การจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่แก่เยาวชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” อยู่ในระดับมาก

(\bar{X} = 4.35, S.D. = .72) รองลงมาคือ พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ ที่ส่งเสริมวิถีการดำรงชีวิต พฤติกรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่เยาวชน อยู่ใน ระดับมาก (\bar{X} = 4.32, S.D. = .75) และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ติดตาม ประเมินผลนโยบาย โครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.15, S.D. = .78) ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมด้านกีฬา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และความตระหนักด้านการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.45, S.D. = .73) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้เยาวชนมีการออกกำลังกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา อยู่ใน ระดับมาก (\bar{X} = 4.31, S.D. = .77) และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ พัฒนา องค์กรความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาแก่เยาวชน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.20, S.D. = .79) ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ คิดเห็นมากที่สุดคือ จัดกิจกรรมเยาวชนอาสาทำความดีด้วยหัวใจเพื่อสร้าง จิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสำนึกรักบ้านเกิด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44, S.D. = .77) รองลงมาคือ จัดค่ายเยาวชนอาสาสร้างสรรค์ ปลูกฝัง คุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา มีความรับผิดชอบ” สู่เยาวชนผู้นำ การเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.32, S.D. = .78) และมีความคิดเห็น น้อยที่สุดคือ จัดค่ายเยาวชนอาสาสร้างสรรค์ สร้างคน สร้างความรู้ สร้าง นวัตกรรม ภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.25, S.D. = .78) ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ คิดเห็นมากที่สุดคือ อบรมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อบ่มเพาะองค์ความรู้ และ

ค่านิยมที่ดีงามแก่เยาวชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .75) รองลงมา คือ สร้างเยาวชนคนต้นแบบของชุมชนด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .75) และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่เยาวชนอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .73) ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมี ความคิดเห็นมากที่สุดคือ สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของการใช้เวลา ว่างในการทำกิจกรรมนันทนาการที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อร่างกาย จิตใจ แก่เยาวชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ การประกวดแข่งขันเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันแก่เยาวชนอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .78) และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ จัดประกวดหรือแข่งขันเพื่อสร้างความเข้มแข็งและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแก่ เยาวชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .78) ตามลำดับ

2. เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับ การพัฒนาเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้ โมเดล Thailand 4.0 ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านวิชาการ เน้นการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมแก่เยาวชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศโดยมีการอบรมเพื่อสร้างสมรรถนะทางอาชีพ เพื่อรองรับตลาดแรงงาน เร่งรัดการพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ อบรม ความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ออกแบบหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เยาวชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านกีฬาเน้นส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และตระหนักในการออกกำลังกาย การมีส่วนร่วมในการกิจกรรมกีฬาและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมกีฬารวมถึง อุตสาหกรรมกีฬาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับการบริหารกีฬาให้มี ประสิทธิภาพ

ด้านบำเพ็ญประโยชน์ เน้นที่การสร้างเยาวชนให้มีจิตอาสาทำความดี ด้วยหัวใจโดยการจัดค่ายอาสาสร้างสรรค์ ปลูกฝังคุณธรรมพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ค่ายสร้างจิตสำนึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการใช้ทรัพยากรอย่าง รู้คุณค่าและยั่งยืน

ด้านศิลปวัฒนธรรม เน้นการบ่มเพาะองค์ความรู้และค่านิยมที่ดีงาม แก่เยาวชน สร้างเยาวชนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม เชิดชูเกียรติ สร้างเสริมวิถีชีวิตความพอเพียงและค่านิยมที่ควรยกย่อง สร้างสำนึกรักไทย ไทยนิยม สร้างคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่เยาวชน

ด้านนันทนาการ เน้นการสร้างความตระหนักและคุณค่าในการใช้เวลาว่างให้ เกิดประโยชน์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่เยาวชน มีการจัดประกวด แข่งขันเพื่อพัฒนาศักยภาพ สร้างความเข้มแข็งและ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อความคงอยู่สืบไป

สรุปการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ศึกษาเพื่อหารูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนา เยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีความเหมาะสม

มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมด้านกีฬา การจัดกิจกรรมด้านวิชาการ และการจัดกิจกรรมด้านนันทนาการตามลำดับ และได้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” ในแต่ละด้าน แบ่งออกเป็น 1) ด้านวิชาการ เน้นการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมแก่เยาวชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ 2) ด้านกีฬา เน้นส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และตระหนักในการออกกำลังกาย 3) ด้านบำเพ็ญประโยชน์ เน้นที่การสร้างเยาวชนให้มีจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ 4) ด้านศิลปวัฒนธรรม เน้นการบ่มเพาะองค์ความรู้และค่านิยมที่ดีงามแก่เยาวชน และ 5) ด้านนันทนาการ เน้นการสร้างความตระหนักและคุณค่าในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า

1.1 ด้านวิชาการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ การจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่แก่เยาวชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ส่งเสริมวิถีการดำรงชีวิต พฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่เยาวชน และติดตามประเมินผลนโยบาย โครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2559) และสอดคล้องกับแนวคิดของ

Marquardt (1996) ความรู้เริ่มจากการเปลี่ยนผ่านความรู้ จากแหล่งความรู้ ไปสู่การใช้ความรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน การแสวงหาความรู้ (acquisition) การสร้างความรู้ (creation) การจัดเก็บความรู้ (storage) การวิเคราะห์และการทำเหมืองความรู้ (analysis and data mining) การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ (transfer and dissemination) การประยุกต์ใช้และการทำให้ข้อมูลถูกต้องเที่ยงตรง (application and validation) เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ตัวคน (tacit knowledge) และความรู้ที่ชัดเจน (explicit knowledge)

1.2 การจัดกิจกรรมด้านกีฬา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้และความตระหนักรู้ด้านการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมให้เยาวชนมีการออกกำลังกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา และด้านพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาแก่เยาวชน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2559) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt (1996) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีการจัดการความรู้ (technology for management knowledge) และเทคโนโลยีสำหรับเพิ่มพูนการเรียนรู้ (technology for enhancing knowledge) เป็นการนำอุปกรณ์ไอทีทันสมัย ทัศนียภาพ การอบรบแบบสื่อผสมผสาน (computer – based multimedia) มาใช้ประโยชน์เพื่อถ่ายทอด และพัฒนาความรู้และทักษะของคนในองค์กรให้ดีขึ้น

1.3 การจัดกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมเยาวชนอาสาทำความดีด้วยหัวใจ

เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสำนึกรักบ้านเกิด ร่องลงมาคือ การจัดค่ายเยาวชนอาสาสร้างสรรค์ ปลูกฝังคุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา มีความรับผิดชอบต่อ” สู่วัยชนผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการจัดค่ายเยาวชนอาสาสร้างสรรค์ สร้างคน สร้างความรู้ สร้างนวัตกรรม ภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการพัฒนา กำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” (วิจิตร ศรีสอาน, 2559) และสอดคล้องกับแนวคิดสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามพระราชโบายจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ ซึ่งมีทิศทางอย่างชัดเจน

1.4 การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็น มากที่สุดคือ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อบ่มเพาะ องค์ความรู้ และค่านิยมที่ดีงามแก่เยาวชน ร่องลงมาคือ การสร้างเยาวชนคนดี ต้นแบบของชุมชน ด้านคุณธรรมจริยธรรม และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แก่เยาวชน ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการพัฒนา กำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” (วิจิตร ศรีสอาน, 2559) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt (1996) ที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่เป็นการบ่มเพาะ องค์ความรู้ และค่านิยม โดยการให้รางวัลเป็นปัจจัยกุญแจสำคัญของ วัฒนธรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดการใช้ความรู้ร่วมกันกลายเป็นวัฒนธรรมองค์การ แห่งการเรียนรู้

1.5 การจัดกิจกรรมด้านนันทนาการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็น มากที่สุดคือ สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของการใช้ เวลาว่างในการทำกิจกรรมนันทนาการที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อร่างกาย จิตใจ แก่ เยาวชนอยู่ในระดับมาก ร่องลงมาคือ การประกวด แข่งขันเพื่อพัฒนาศักยภาพ

และสร้างภูมิคุ้มกันแก่เยาวชนอยู่ และการจัดประกวดหรือแข่งขันเพื่อสร้างความเข้มแข็งและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแก่เยาวชน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0 และสอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt (1996) การให้คุณค่าและการให้รางวัลกับการเรียนรู้ การนั้นหนากการจะสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และให้รางวัล ผู้ที่เรียนจะเป็นดั่งวีรบุรุษ ทุกคนจะตระหนักถึงการเรียนรู้นั้นเมื่อผลการปฏิบัติงานได้รับคำชื่นชม ได้รับเกียรติคุณ หรือได้รับเงินรางวัล ซึ่งจะสร้างโอกาสในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติทั่วทั้งองค์กรโดยเน้นการสร้างศักยภาพ ภูมิคุ้มกันความสุข และคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอยู่รอดของคนและการประสบความสำเร็จในชีวิต

2. เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมรูปแบบการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “Thailand 4.0” ว่าควรจัดให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศไทยใต้โมเดล Thailand 4.0 ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ เชนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ที่ว่า “มันคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้ (บวร เทศารินทร์, 2559) ภารกิจหลัก คือสร้างคนให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และตรงกับความต้องการของสังคม เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลและต่อยอดจากงานวิจัย โดยกรณีศึกษาเป็นนวัตกรรมที่นำมาใช้เสริมการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมทำงานทันทีที่สำเร็จ

การศึกษา ถือเป็น การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างคน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

หน่วยงานภาครัฐ และสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและันทนาการ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สภาเด็กและเยาวชน องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรร่วมกันจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมวิชาการ มุ่งเน้นให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ควรจัดอบรมภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มทักษะให้แก่เยาวชน พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม Thailand 4.0 ให้เข้าใจอย่างทั่วถึง เน้นปฏิบัติให้มากและสามารถสร้างเป็นผลผลิตออกมาได้ ในแต่ละรอบเดือนในกลุ่มเยาวชนมีกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชน โรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำไปสู่การสร้างความรู้

ด้านการจัดกิจกรรมกีฬา มุ่งเน้นให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยจัดกิจกรรมกีฬาทุกเดือน หรือสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ให้แก่เยาวชน และให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การกีฬา ให้สมกับว่า “ศรีสะเกษเมืองกีฬา” เพื่อให้เกิดความสามัคคี พัฒนาตนเองให้สุขภาพแข็งแรง สร้างทักษะด้านความมีวินัย มีน้ำใจนักกีฬา

ด้านการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มุ่งเน้นให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยสร้างสำนึกรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระตุ้นการเป็นจิตอาสา ด้วยการปลูกป่า เก็บขยะ ออกค่ายทำความสะอาดบริเวณวัด โรงเรียนต่าง ๆ ทำความ

สะอาดในมหาวิทยาลัยทุก ๆ 2 เดือน เพื่อบำเพ็ญประโยชน์และพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ กระตุ้นการสร้างคนให้มีจิตอาสา ช่วยเหลือชุมชน

ด้านการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ควรร่วมมือกับกระทรวงวัฒนธรรมจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นศรีสะเกษ ศึกษาชุมชน วัฒนธรรมที่ใกล้จะสูญหายมาแสดงในวันสำคัญเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่

ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ มุ่งเน้นให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยให้มีการจัดการแข่งขันเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแก่เยาวชน สนุกสนาน สอดแทรก ความรู้นำไปสู่การสร้างคนให้เป็นคนกล้าแสดงออก มีภาวะความเป็นผู้นำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบของงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและนำสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนภายใต้โมเดลไทยแลนด์ 4.0 มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปแยกเป็นด้านดังนี้

1. ด้านการจัดกิจกรรมวิชาการ ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน เรียนเพื่อให้รู้ แล้วนำไปใช้ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจะนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป
2. ด้านการจัดกิจกรรมกีฬา ควรศึกษาการจัดการด้านอุตสาหกรรมกีฬากับการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน
3. ด้านการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ควรศึกษาการจัดกิจกรรมนวัตกรรมการอาสาเพื่อการพัฒนาสังคมยั่งยืน
4. ด้านการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ควรศึกษาการจัดกิจกรรมอาสาเพื่อการพัฒนาสังคมหลากหลายวัฒนธรรม

5. ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ ควรศึกษาการจัดกิจกรรมสร้างสุขและสุขภาวะสำหรับเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

- บวร เทศารินทร์. (2559). **ประเทศไทย 4.0 โมเดลเศรษฐกิจใหม่**. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2559 จาก <http://www.drborworn.com>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2559). **สำนักงานสภามหาวิทยาลัย รายงานการประชุม สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2559 จาก <http://www.sut.ac.th/ouc>.
- สำนักบริหารการทะเบียน. (2559). **ระบบสถิติและทางการทะเบียน ข้อมูลประชากรและบ้าน**. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2559 จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php.
- Marquardt, M. (1996). **Building the Learning Organization**. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed). New York. Harper and Row Publications.